

Verslag van de vergadering van de statencommissie Ruimte en Groen 6 september 2004

Aanwezig: M. van de Groep (voorzitter), Dhr. P. Seldenrijk (CDA), mw. A.J.M. van Dongen (GL), mw. P. Doornenbal-Van der Vlist (CDA), mw. L.C. Dekkers-Raadsen (CDA), dhr.ir. B.A. Witteman, dr. R. Bisschop (SGP), dhr. C.J. van Kranenburg (CU), dhr.drs. C. de Heer (CU), mw. I.M. Oosterling (LPF), drs. J.W. Bos (PvdA), mr. J.G.M. Reerink (PvdA), mw. J.C. Kramer (PvdA), dhr. J.L.N. Scheurs (PvdA), dhr. J.F.M. Kloppenborg (GL), mw.drs. A.J. Dekker, drs. R.E. de Vries (D66), J.L.M.M. Damen (VVD), dhr. S.J. Klarenbeek (PvdA), F.J. Vos (VVD) en dhr. B.de Vogel.

Ambtelijke delegatie: de heren E. Versloot, H. Boom, E. Ford en J. Bos

Adjunct-griffier: J.J. Stam

Commissiesecretaris: mw. ing. A.G. Trip

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

2. Mededelingen

- In deze vergadering worden twee presentaties gehouden. Als eerste de afgesproken presentatie ecologische hoofdstructuur en zonering landelijk gebied. De nota Ruimte en Streekplan is nog niet door GS behandeld en derhalve niet rijp voor bespreking in de commissie, de presentatie hiervan zal 20 september geschieden. De tweede presentatie zal gaan over de sectorontwikkeling en inrichting Landelijk Gebied.
- De voorzitter vraagt de commissie aan te geven wie er op welke datum komt voor de Streekplan bijeenkomsten. De statengriffie zal een schema opstellen en kenbaar maken wie komt. De fractie kan vertegenwoordigd worden door een fractieassistent. Deze kan niet deelnemen aan de vergadering, maar zal in de zaal voor het publiek de fractie vertegenwoordigen. Deelname aan de besprekingen is uitsluitend mogelijk voor de commissieleden, al dan niet statenlid.
- Voor de gedachtewisseling op 24 september is zoveel belangstelling, dat er behoefte is aan uitwijkijd. Het BRU wil graag ná 22 september de commissie spreken. Voor het resterende deel dat op 24 september nog niet aan de orde is geweest over Regio West en voor het BRU, wordt een extra dagdeel gepland op **maandag 27 september van 13.30 tot 16.30 uur**.
- De voorzitter geeft aan op 14 september overdag niet als voorzitter op te kunnen treden, de vicevoorzitter zal de commissie leiden. Hetzelfde geldt ook voor het onderdeel windmolens in het deelgebied Eemland. De heer Reerink zal dit onderdeel voorzitten.
- Er is overleg met de provincie Gelderland over het samenlopen van de inspraak bij beide provincies m.b.t. de Reconstructie. Gelderland is hier begin december klaar voor. Dit betekent dat de commissie 1 december over het advies vergadert en 15 december PS behandeling plaatsvindt. In Gelderland spreekt men over drie reconstructieplannen /gebieden, waarvan Utrecht er één van is. Afstemming hierover volgt. Op **donderdagavond 11 november** is een extra avond gereserveerd voor het Utrechtse reconstructiegebied.

3. Presentatie ecologische hoofdstructuur (EHS) en zonering landelijk gebied

Dhr. Versloot houdt een presentatie over de EHS en zonering landelijk gebied, zie bijgesloten sheets. Dhr. Witteman geeft aan de beheerder van Nijenrode gesproken te hebben. Deze wist niet dat het landgoed van Nijenrode onderdeel uitmaakt van de ecologische verbindingzone, wel het weiland ernaast.

Dhr. Versloot antwoordt dat de rode contouren en EHS tegen elkaar aan zijn gelegd. Er zijn een paar kleine afstemmingspunten rond de kernen en de grootste de afstemming speelt rond Nijenrode. Het is een gebied dat voorheen grotendeels is aangeduid als bestaande natuur. Langs het landgoed loopt ook een verbindingzone die in de toekomst als verbindingzone moet gaan functioneren. Hier moeten aanpassingen voor gemaakt worden, want het Amsterdam Rijnkanaal moet ook worden overbrugd. Nu

zit het grootste deel van het landgoed in de rode contour en net ten zuiden van het landgoed is nieuwe natuur gepland met een verbingszone. Het is de provincie niet bekend wat Nijenrode wel of niet weet.

Dhr. Versloot vervolgt de presentatie.

Ad Streekplankaart Zonering landelijk gebied

Geel:	landelijk gebied 1:	stedelijk uitloopgebied
Lichtgeel:	landelijk gebied 2:	landbouwfunctie, kleine gebiedjes kunnen binnen EHS vallen
Lichtgroen:	landelijk gebied 3:	verwevingsgebieden, hierbinnen kan EHS vallen
Donkergroen:	landelijk gebied 4:	natuurfunctie, onderdeel EHS

Dhr. Reerink vraagt hoe het geheel correspondeert met de nota Ruimte en de Nationale Landschappen. Nog niet alles is begrensd, m.n. de verbingszones. De nota Ruimte geeft aan dat provincies de begrenzingen moeten vaststellen, spreker neemt aan dat dat in het Streekplan komt. Dit mist hij in het verhaal. Hetzelfde geldt voor de habitatgebieden, maar waar zitten die precies? Spreker zou graag een duidelijke kaart ontvangen. Abrona wordt bijvoorbeeld als groen aangegeven en heeft een grote pijl. In een andere tekst staat dat het geen EHS is. De gemeente Zeist is ervan overtuigd dat het geen EHS is. Met een goede kaart zullen bepaalde discussies niet gevoerd hoeven worden.

Dhr. Kloppenborg vraagt waarom de indeling in vier categorieën beter is dan de indeling in vijf categorieën.

Dhr. Bisschop wil graag weten in hoeverre de snippers EHS conflicteren met de belangen van de landbouw in die gebieden.

Mw. Doornenbal vraagt tot welk gebied de golfclubs horen, landelijk gebied 3 of 1?

Dhr. Seldenrijk wil graag weten hoe strak de begrenzing van de EHS is, bv als een bedrijf bij een grens ligt en verkocht wordt, verandert dan de grens? Is er voor het agrarische bedrijf een verschil tussen landbouwgebied en verwevingsgebied? Is een tweede tak mogelijk als het maar agrarisch getint is?

Dhr. Versloot meldt dat de commissie op 20 september nadere toelichting krijgt van dhr. Jonge Poerink over "Afstemming Streekplan met de nota Ruimte, provinciale strategische plannen en gebiedsgerichte plannen". De EHS is zwaar verankerd in de nota Ruimte met de elementen die daar bijhoren. De enige interpretatie waar men voor heeft gestaan is "hoe ga je om met beheersgebieden". In de nota Ruimte staat dat de beheersgebieden (ook de "ruime jasjegebieden") 1 op 1 onderdeel zouden moeten uitmaken van de EHS. Dat is bij de provincie Utrecht best ingewikkeld. In het verleden zijn er beheersgebieden geweest, vervolgens is een "ruime jas" benadering gekozen en zou bijna de hele provincie, volgens de nota Ruimte, EHS moeten zijn. Voor dat onderdeel is de provincie teruggevallen op de voormalige beheersgebieden zoals die in de jaren 90 zijn begrensd. Alleen die beheersgebieden zijn opgenomen die een samenhang hebben met de rest van het EHS.

Dhr. Reerink vraagt of er dan meer EHS is dan op de kaart staat.

Dhr. Versloot antwoordt dat er geen EHS gebieden zijn die niet op de kaart staan.

Er zijn begrenzingstrajecten geweest (bv in het kader van reconstructie) die worden opgenomen in de vorm van een uitwerkingsplan van het Streekplan tot de EHS kaart. Voor een goede subsidiewerking moet het ook in de natuurgebiedsplannen worden aangepast.

Dhr. Reerink geeft aan dat het goed zou zijn één overzicht te hebben waar de natuur op staat.

Dhr. Versloot geeft aan dat de habitatrichtlijngebieden nog niet concreet begrensd zijn (dit gebeurt door het rijk), de vogelrichtlijngebieden zijn al wel concreet aangegeven op de kaart.

Dhr. Boom vult aan dat de habitatrichtlijngebieden onderdeel uitmaken van de EHS.

Dhr. Versloot antwoordt verder dat het westelijk corridor in het ontwerp-Streekplan duidelijk als EHS is aangeduid. In de Hart van de Heuvelrug is het schaken gaande met rood en groen en dat zal te zijner tijd wellicht leiden tot aanpassingen in de EHS.

De zonering in het huidige Streekplan is gebaseerd o.b.v. de kwetsbaarheid van de gebieden. Dit paste goed bij het toetsingsplanologie. Nu met vier categorieën is de zonering niet alleen bedoeld voor de toetsing, maar ook meer toekomstgericht door aan te geven waar welke functies het primaat hebben. Dit sluit aan bij ontwikkelingsplanologie.

Sommige gebieden zijn klein, maar kunnen wel van belang zijn voor de EHS. Geprobeerd is het "nee, tenzij" beginsel zo vorm te geven dat er geen ongewenste planologische schaduwwerking is voor agrarische bedrijven.

De golfsport vindt bij voorkeur plaats in landelijk gebied 1, aldus het Streekplan (paragraaf 7.7). Bij grote maatschappelijke voordelen is ook landelijk gebied 3 een zoekgebied.

De grenzen van de EHS zijn zo concreet mogelijk gemaakt. Juist om ook helderheid aan te geven waar het “nee, tenzij” beginsel geldt. Bij eventuele aanpassingen en het schuiven met de begrenzing moet dit ook altijd in de natuurgebiedsplannen worden vastgelegd.

Dhr. Boom vult aan dat de begrenzing met name voor de nieuwe natuur van belang is, omdat dit niet altijd zichtbaar is in het terrein. In een natuurgebiedsplan zitten kaarten waar de grenzen op perceelsniveau zichtbaar zijn.

Dhr. Damen merkt op of het niet handig is als in de natuurgebiedsplannen -waar het gaat om nieuwe natuur dat nu nog landbouwgrond is- expliciet wordt aangegeven dat het hier gaat om nieuwe natuur in de begrensde gebieden, die straks wel deel gaan uitmaken van de EHS. In het kader van de agrarische planologische schaduwwerking is het belangrijk om die terreinen apart aan te geven, want die hebben voor de aangrenzende landbouwbedrijven -nieuwe natuur is een soort vrije natuur- geen planologische schaduwwerking. Naar de achterban is het duidelijk om dat expliciet aan te geven.

Dhr. Versloot geeft aan dat de “nieuwe natuur” apart aangeduid is op de EHS-kaart. Waar de heer Damen op doelt heeft met name een relatie tot de WAV. Eventuele externe werking die uitgaat voor agrarische bedrijven, kan nooit gaan over nieuwe natuur. Het geldt alleen voor verzuring gevoelige natuur die er voor medio 88 moest zijn. Alle nieuwe natuur is daarna tot stand gekomen en kan nooit beperking uit het spoor van de WAV met zich meebrengen.

4. Presentatie Sector Landelijk Gebied *proces en uitvoering (RLU)*

Dhr. Ford houdt een presentatie over de nieuwe sector Landelijk Gebied, zie bijlage 1.

Dhr. J. Bos is programmamanager west (veenweidegebied, groene hart) en licht e.e.a. toe. Het doel van de sector is om een centraal contactpersoon te zijn. Voor het project De Venen is vijf jaar geleden een convenant afgesloten om samen met alle partijen in dat gebied wat te doen. Hier speelt bijvoorbeeld:

- integratie van de nieuwe opgaven (bv wateropgave, robuuste verbindingenopgave, landbouwopgave), zodat duidelijk is dat er een stuk regie zit op de gezamenlijke planvorming;
- hoe relateren De Venen met de plannen die gemaakt worden in het Groene Hart;
- relatie Groene Hart en de programmaministers.

Doel is de bijdragen op te stellen, een gebiedsgericht programma uit te voeren en de doelen en middelen van het rijk, de provincies en gebied te integreren tot een uitvoeringsprogramma.

De programmamanager haalt de vraag uit het gebied en stimuleert, bv met subsidies en personele inspanning (faciliteren).

Vanuit het rijk is er een nieuwe sturingsfilosofie, het rijk wordt opdrachtgever en de provincie opdrachtnemer. Van verschillende gremia wordt bekeken hoe ze aangestuurd worden. Meestal is er een besturing van veel partijen. Gekeken wordt of er bv een stuurgroep (van bv twee provincies) en een adviesgroep (waar alle partijen in zitten) kan komen waarbij de verantwoordelijkheden wat nadrukkelijker zijn gescheiden.

Dhr. Reerink vraagt wat er aangestuurd wordt.

Dhr. J. Bos antwoordt dat het de aansturing betreft van de programmering van de subsidiegelden of de eigen gelden die de overheden daarin willen stellen. Het gebied is omgrensd door de lijnen die getrokken zijn in het convenant De Venen.

Er is een aantal jaar geleden een bestuurlijk platform Groene Hart ontstaan waarin veel partijen deelnamen. Eind juli is besloten het platform op te heffen en er is een nieuwe stuurgroep Groene Hart gekomen waarin de drie provincies zitting hebben. Daarnaast komt er een adviesgroep die samen met de stuurgroep zorgt voor de programmering van projecten in het Groene Hart.

Dhr. De Heer merkt op dat in het coalitieakkoord het voornemen is opgenomen om gebiedsvisies op te stellen en gebiedscoördinatoren. Heeft dat in deze sector handen en voeten gekregen?

Dhr. Ford antwoordt dat er in een aantal sectoren gebiedscoördinatoren zijn, bv op het gebied van milieu. De sector Landelijk Gebied heeft als opdracht een scharnier te zijn en de contacten naar buiten te hebben en de verschillende belangen die de provincie heeft (water-, bodemsanerings-, natuurbelangen) te formuleren in een uitvoeringsvisie van de provincie (dit is een intern doel). Vanuit een opdracht die extern ligt, kijkt de sector ook naar binnen zodat de belangen niet eindeloos lang mee

blijven gaan, maar gebundeld worden. De gebiedscoördinatoren voor bv milieubelangen zijn de contactpersonen bij de thematische sectoren. Taak van de sector is om de kracht en ambitie die bij de verschillende plaatsen bij de provincie ligt, te bundelen tot een uitvoeringstraject. De weging van de afzonderlijke beleidsbelangen is minder belangrijk dan de uitvoering van het project.

Dhr. Bos (PvdA) geeft aan dat het Utrechts model er is om een aantal activiteiten en functies aan te hangen. Waarom wordt in deze sector het Utrechts model losgelaten?

Dhr. Damen vraagt of er binnen verschillende sectoren verschillen toetsingscriteria zijn en hoe daar mee omgegaan wordt. Soms spelen er contraire zaken. Wil elke sector een 10 of zijn ze bereid voor een 6-7 de integraliteit te realiseren?

Dhr. Ford antwoordt dat er bij het uitvoeren drie aspecten zijn:

- toetsingscriteria betrokken sector 1
- toetsingscriteria betrokken sector 2
- toetsingscriteria uitvoering

In het overleg met de drie partijen is het doel hoe er voor te zorgen dat het uitgevoerd wordt. Het is een proces en dat leidt soms tot een 8 + 8 en soms tot een 6 + 9. De sector is gebonden aan het aflopen van geldpotten. Het enthousiasme om naar de uitvoering te gaan is groot genoeg om te zeggen dat alle drie de partijen succes hebben. Er is overleg om binnen de randvoorwaarden van de uitvoering te komen. Het Utrechts model is uitgangspunt. Sommige projecten zaten in 3-4 onderdelen van het Utrechts model en dat was onhanteerbaar. Je wilt graag 1 op 1 overleg met partijen. Er is pragmatisch naar gekeken, het model geldt maar, de sector wil zo min mogelijk committerende partijen bij elkaar hebben. Wordt het een bestuurlijk overleg, dan wordt contact opgenomen met BMS. Met de gebiedscommissies wordt gezamenlijk de gebiedsagenda opgesteld. Met de indeling in zand, klei en veen is er zo'n laag abstractieniveau, dat dat niet botst met de bestuurlijke insteek van het Utrecht model.

Dhr. Reerink merkt op dat sprake is van het veenweideproeject, Groene Hart, Agenda 2010, reguliere beleid etc. Spreker vraagt zich af of er geen sprake is van doublures.

Dhr. J. Bos antwoordt dat daarom deze sector is gevormd om dit allemaal te coördineren. De Veenweide projectleider van Agenda 2010 zit bv ook in de projectgroep De Venen en kan zijn inbreng geven op lokaal niveau. Het is de taak van de sector dat de relevante personen rond de tafel zitten, om te kijken wat voor invloed een bepaalde beleidsuitspraak op dat concrete gebied heet en daar navenant naar handelen. Zo wordt dubbel werk voorkomen.

5. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter de vergadering onder dankzegging voor ieders komst en inbreng.

Dienst Ruimte en Groen

Sector Landelijk Gebied *proces en uitvoering (RLU)*

Achtergrond

Het provinciaal bestuur wil een meer op resultaat gerichte organisatie (de presterende provincie) en een meer integrale aanpak van problematiek van het landelijk gebied. Er moet meer gebiedsgericht worden gewerkt; zie tekstblok uit organisatieplan deel 1 “Naar een slagvaardige uitvoering van het beleid in het landelijk gebied”:

Wat wordt er van de provincie verwacht in het Landelijk Gebied?

Het efficiënt uitvoeren van haar wettelijke en budgettaire taken.

Het waarmaken van de regierol die de provincie gegund wordt. Dat is de spelers in staat stellen hun rol te definiëren en die te spelen (visie op uitvoering en samenspel). Dat is het gewonnen vertrouwen waarmaken en versterken. Dus, een aanspreekbaar en betrouwbaar partner zijn. Dat vergt tegelijkertijd zelfbewust optreden en de belangen van de spelers in het proces respecteren in het interactief proces. Dat is ook één loket organiseren, het bundelen van subsidieregelingen en transparant zijn in het mobiliseren van interne en externe geldstromen door o.a. een duidelijke scheiding aan te brengen in de functie van werving en toetsen van projecten.

Inspelen op ontwikkelingen. Zoals de bundeling van regelgeving en investeringsbudgetten die LNV nu ontwikkelt.

De provincie wil deze opgaven en verwachtingen beantwoorden met een gebiedsgerichte aanpak en zij wil haar op uitvoering gerichte werkwijze verdergaand professionaliseren. Dat vergt dat de provincie zichzelf doeltreffender organiseert.

Per 1 april 2004 is de nieuwe sector Landelijk Gebied *proces en uitvoering* (Dienst Ruimte en Groen) van start gegaan met de opdracht het bovenstaande in de provinciale uitvoering op zich te nemen.

Organisatie sector Landelijk Gebied *proces en uitvoering* (Sector Landelijk Gebied *proces en uitvoering* - RLU)

Taak:

Programmering (Provinciaal Uitvoeringsprogramma) en uitvoering van gebiedsgerichte projecten voor het landelijk gebied, zoals landinrichtingen, reconstructie Gelderse Vallei, Langbroekerwetering, de Venen en Dotterlandschap. Voorts het verstrekken van exploitatiesubsidies en het uitvoeren van financiële regelingen, EU-regelingen en provinciale regelingen en dienovereenkomstige programma's gericht op het landelijk gebied.

Het Provinciaal Uitvoeringsprogramma voor 2005 en 2006 krijgt een nieuwe opzet met:

- Programmering uitvoering;
- Integraal en meerjarig overzicht van projecten, ook op kaarten;
- Sturen en bewaken op uitvoering;
- Contract met rijk over inzet rijksmiddelen voor het landelijk gebied.

Aanspreekpunten sector

Sectorhoofd: drs. E.W.J. Ford

Secretariaat: mw. L. Wouters-Nagel (030 - 2583213)

Programmamanager west (“*veen*”, veenweidegebied, groene hart) ir. J. Bos

Programmamanager oost (“*zand*”, Utrechtse Heuvelrug, reconstructiegebied) mr. drs. I. A. Bos

Programmamanager zuid (“*klei*”, rivierengebied): drs. E. van Tooren

Programmamanager uitvoeringsprogramma (en subsidieregelingen): G.C. Agterberg